

EVROPSKI PARLAMENT

2004

2009

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

ZAČASNO
2005/0244(COD)

2.5.2006

***I

OSNUTEK POROČILA

o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z omejitvami pri trženju in uporabi perfluorooktan sulfonotov (sprememba Direktive Sveta 76/769/EGS)
(KOM(2005)0618 – C6-0418/2005 – 2005/0244(COD))

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

Poročevalec: Carl Schlyter

Oznake postopkov

- * Postopek posvetovanja
večina oddanih glasov
- **I Postopek sodelovanja (prva obravnava)
večina oddanih glasov
- **II Postopek sodelovanja (druga obravnava)
večina oddanih glasov za odobritev skupnega stališča
absolutna večina poslancev Parlamenta za zavrnitev ali
spremembo skupnega stališča
- *** Postopek privolitve
absolutna večina poslancev Parlamenta, razen v primerih,
navedenih v členih 105, 107, 161 in 300 Pogodbe ES in členu 7
Pogodbe EU
- ***I Postopek soodločanja (prva obravnava)
večina oddanih glasov
- ***II Postopek soodločanja (druga obravnava)
večina oddanih glasov za odobritev skupnega stališča
absolutna večina poslancev Parlamenta za zavrnitev ali
spremembo skupnega stališča
- ***III Postopek soodločanja (tretja obravnava)
večina oddanih glasov za odobritev skupnega besedila

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki jo predlaga Komisija.)

Spremembe zakonodajnega besedila

Pri spremembah, ki jih predlaga Parlament, je spremenjeno besedilo označeno s ***kreplem poševnim tiskom***. Besedilo, zapisano v *navadnem poševnem tisku*, označuje tehničnim službam namenjeni del zakonodajnega besedila s predlaganimi popravki, ki se upoštevajo pri pripravi končnega besedila (na primer, očitne napake ali izpustitve v zadevni jezikovni različici). O teh popravkih odločajo pristojne tehnične službe.

VSEBINA

	Stran
OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	5
OBRAZLOŽITEV.....	14

OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z omejitvami pri trženju in uporabi perfluorooktan sulfonatov (sprememba Direktive Sveta 76/769/EGS) (KOM(2005)0618 – C6-0418/2005 – 2005/0244(COD))

(Postopek soodločanja: prva obravnava)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (KOM(2005)0618)¹,
  - ob upoštevanju člena 251(2) in člena 95 Pogodbe ES, na podlagi katerih je Komisija Parlamentu podala predlog (C6-0418/2005),
  - ob upoštevanju člena 51 svojega poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (A6-0000/2006),
1. odobri predlog Komisije, kakor je bil spremenjen;
  2. poziva Komisijo, naj zadevo ponovno predloži Parlamentu, če namerava svoj predlog bistveno spremeniti ali nadomestiti z drugim besedilom;
  3. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji.

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlogi sprememb Parlamenta

Predlog spremembe 1 NASLOV

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z omejitvami pri trženju in uporabi perfluorooktan sulfonatov (sprememba Direktive Sveta 76/769/EGS)

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z omejitvami pri trženju in uporabi perfluorooktan sulfonatov **in perfluorooktanojske kisline** (sprememba Direktive Sveta 76/769/EGS)

Obrazložitev

Ameriška Agencija za varovanje okolja (EPA) je ugotovila, da perfluorooktanojska kislina (PFOA) in njene soli predstavljajo podobno nevarnost zaradi analogne strukture kot pri PFOS. Ocena iz leta 2002 je pokazala na možen obstoj sistemske toksičnosti in kancerogenosti, iz podatkov o analizah krvi pa izhaja velika izpostavljenost celotnega prebivalstva tem snovem. Številne študije so pokazale, da so PFOA in njene soli tudi zelo obstojne v okolju in se v naravi biološko ne razgradijo. PFOA je tudi zelo obstojna v človeškem telesu, se ne presnovi in ima povprečno življenjsko dobo več let. Direktiva mora

¹ Še neobjavljeno v UL.

zato omejiti tudi PFOA in njene soli.

Predlog spremembe 2
UVODNA IZJAVA 1

(1) Ocena nevarnosti OECD je bila narejena na podlagi podatkov, ki so bile na voljo julija 2002. Navedena ocena je pokazala, da **je potencialna nevarnost zaradi** perfluorooktan **sulfonatov** (PFOS) **zaskrbljujoča**.

(1) Ocena nevarnosti OECD je bila narejena na podlagi podatkov, ki so bili na voljo julija 2002. Navedena ocena je pokazala, da **so** perfluorooktan **sulfonati** (PFOS) **obstojni, bioakumulativni in strupeni za sesalce ter zato predstavljajo razlog za zaskrbljenost**.

Obrazložitev

Treba je navesti ključne nevarne lastnosti PFOS, ki so opisane v oceni nevarnosti OECD.

Predlog spremembe 3
UVODNA IZJAVA 1 A (novo)

(1a) Perfluorooktanojska kislina (PFOA) in njene soli predstavljajo podobno nevarnost zaradi analogne strukture kot pri PFOS. Študije so pokazale na možen obstoj sistemske toksičnosti in kancerogenosti PFOA in njenih soli, iz podatkov o analizah krvi pa izhaja velika izpostavljenost celotnega prebivalstva tem snovem. PFOA in njene soli so zelo obstojne v okolju in se v naravi biološko ne razgradijo. PFOA je tudi zelo obstojna v človeškem telesu, se ne presnovi in ima povprečno življenjsko dobo več let.

Obrazložitev

Zaradi velike podobnosti med PFOS in PFOA mora biti v direktivi zajeta tudi PFOA.

Predlog spremembe 4
UVODNA IZJAVA 3

(3) Opravljena so bila posvetovanja z Znanstvenim odborom za zdravstvena in okoljska tveganja (SCHER). Po mnenju SCHER so potrebne nadaljnje znanstvene

(3) Opravljena so bila posvetovanja z Znanstvenim odborom za zdravstvena in okoljska tveganja (SCHER). **Odbor je izjavil, da PFOS izpolnjujejo merila, na**

ocene tveganja zaradi PFOS, vendar se je odbor strinjal s potrebo po ukrepih za zmanjšanje tveganja zaradi preprečevanja ponovne uporabe. Po mnenju SCHER obstoječe nujne uporabe v letalski industriji, v industriji polprevodnikov in v fotografski industriji najverjetneje ne predstavljajo večjega tveganja za okolje in zdravje ljudi, pod pogojem, da se emisije v okolje in izpostavljenost na delovnem mestu zmanjšajo na najmanjšo možno mero. Glede pen za gašenje požarov *se SCHER strinja*, da je treba pred sprejetjem končne odločitve opraviti oceno tveganja nadomestnih snovi za okolje. Glede oblog iz kroma *je treba opraviti oceno ukrepov za zmanjšanje emisij*.

podlagi katerih se jih lahko razvrsti kot zelo obstojne, zelo bioakumulativne in strupene. Po mnenju SCHER so potrebne nadaljnje znanstvene ocene tveganja zaradi PFOS, vendar se je odbor strinjal s potrebo po ukrepih za zmanjšanje tveganja zaradi preprečevanja ponovne uporabe. Po mnenju SCHER obstoječe nujne uporabe v letalski industriji, v industriji polprevodnikov in v fotografski industriji najverjetneje ne predstavljajo večjega tveganja za okolje in zdravje ljudi, pod pogojem, da se emisije v okolje in izpostavljenost na delovnem mestu zmanjšajo na najmanjšo možno mero. Glede pen za gašenje požarov SCHER *meni*, da je treba pred sprejetjem končne odločitve opraviti oceno tveganja nadomestnih snovi za okolje. Glede oblog iz kroma *pa meni, da je treba omejiti emisije v galvanski industriji*.

Obrazložitev

Za PFOS je treba je navesti lastnosti PBT, ki jih je ugotovil znanstveni odbor. Mnenje SCHERA glede oblog iz kroma je treba pravilno prikazati.

Predlog spremembe 5 UVODNA IZJAVA 3 A (novo)

(3a) Tako PFOS kot PFOA izpolnjujejo merila za njihovo razvrstitev med nevarne snovi v skladu z Direktivo 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike¹. Po tej direktivi morata Evropski parlament in Svet sprejeti posebne ukrepe proti onesnaženju vode. Cilj teh ukrepov za prednostno nevarne snovi mora biti ustavitev ali postopno odpravljanje njihovega odvajanja, emisij in uhajanja. Ukrepe je primerno sprejeti za PFOS in PFOA.

¹ UL L 327, 22.12. 2000, str.1. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena s Sklepom št. 2455/2001/ES (UL L 331, 15.12.2001, str. 1).

Obrazložitev

PFOS in PFOA brez dvoma izpolnjujejo merila za nevarne snovi v skladu z okvirno direktivo o vodah. Čeprav še niso dodani na seznam prednostno nevarnih snovi, jih mora Skupnost kljub temu obravnavati kot takšne.

Predlog spremembe 6 UVODNA IZJAVA 4

(4) Zaradi varovanja okolja in zdravja je zato treba omejiti dajanje PFOS v promet in njihovo uporabo. ***Predlagana direktiva zajema največji del tveganja zaradi izpostavljenosti. Preostale stranske uporabe PFOS predvidoma ne predstavljajo tveganja, zato so trenutno izvzete. Treba jih je podrobneje preučiti, zanje pa bo opravljena tudi posebna presoja vpliva.***

(4) Zaradi varovanja okolja in zdravja je zato treba omejiti dajanje PFOS ***in PFOA*** v promet in njihovo uporabo, ***da se postopno odpravi njihovo odvajanje, emisije in uhajanje. Iz te omejitve morajo biti za določen čas izvzete uporabe bistvenega pomena, za katere še ne obstajajo druge možnosti in ki se bodo, kjer bo to primerno, ponovno pregledale. Izvzetja za uporabe bistvenega pomena se lahko odobrijo začasno samo za uporabo v nadzorovanih zaprtih sistemih.***

Obrazložitev

Omejitve je treba sprejeti tudi za PFOA. Cilj omejitev mora biti postopno odpravljanje odvajanja, emisij in uhajanja, kot to določa okvirna direktiva o vodah.

Predlog spremembe 7 UVODNA IZJAVA 5

(5) Zaradi varovanja okolja je treba omejiti tudi ***izdelke***, ki vsebujejo PFOS. Ta direktiva omejuje samo nove izdelke in se ne uporablja za izdelke, ki so že v uporabi ali ki so na trgu za rabljeno blago.

(5) Zaradi varovanja okolja je treba omejiti tudi ***predmete***, ki vsebujejo PFOS ***in PFOA***. Ta direktiva omejuje samo nove izdelke in se ne uporablja za izdelke, ki so že v uporabi ali ki so na trgu za rabljeno blago.

Obrazložitev

V direktivi se mora uporabljati primerna terminologija v skladu z Direktivo 76/69/EGS in bodočo zakonodajo REACH. Izraz "izdelek" je splošen in se lahko nanaša na snov, pripravek ali predmet. Ta določba pa se nanaša na predmete, ki so opredeljeni v zakonodaji Skupnosti o kemikalijah, zato se mora izraz "izdelek" nadomestiti s pravilnim izrazom "predmet".

Obseg direktive je treba razširiti in vanjo vključiti tudi PFOA.

Predlog spremembe 8
UVODNA IZJAVA 5 A (novo)

(5a) Zaradi posebne nevarnosti PFOS in PFOA morajo države članice sestaviti seznam njihove uporabe v pripravkih ali predmetih ter sprejeti potrebne ukrepe, s katerimi bodo zagotovile, da se ustavi odvajanje, emisije in uhajanje PFOS in PFOA iz izdelkov na seznamu v okolje.

Obrazložitev

PFOS so prišli na tržišče v sedemdesetih letih. Leta 2000 se je v EU uporabilo približno 500 ton PFOS. Sedanja uporaba se je občutno zmanjšala in znaša približno 12 ton letno. Tako imenovane nekdanje uporabe – ki pa dejansko še vedno obstajajo – bi lahko predstavljale največji vir emisij. Da bi preprečili širjenje PFOS iz teh izdelkov v okolje, morajo države članice sestaviti seznam vseh izdelkov, ki vsebujejo PFOS, in sprejeti potrebne ukrepe, s katerimi bodo preprečile njihovo nadaljnje širjenje v okolje. V ta seznam je treba vključiti tudi izdelke, izdelane na osnovi PFOA.

Predlog spremembe 9
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 1
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

(1) Se ne smejo dajati v promet in se ne smejo uporabljati niti kot snov niti kot sestavni del pripravkov, če je njihova vsebnost večja od **0,1** % utežnega odstotka.

(1) Se ne smejo dajati v promet in se ne smejo uporabljati niti kot snov niti kot sestavni del pripravkov, če je njihova vsebnost večja od **0,001** % utežnega odstotka.

Obrazložitev

Po navedbah SCHERA, ki se sklicuje na nedavno raziskavo OECD, je vsebnost kemikalij PFOS v izdelkih od 0,001 % do 50 %. Zaradi specifičnih lastnosti PFOS je njihova vsebnost pogosto manjša od 0,1 %. Zato standardni upravni prag 0,1 % za omejitve na tem mestu ni primeren. Da bi bila omejitev učinkovita, je treba prag znižati na 0,001 %.

Predlog spremembe 10
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 2
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

„(2) ne smejo dajati v promet kot **izdelki** ali kot deli **izdelkov**, če je njihova vsebnost večja od **0,1** % utežnega odstotka.“

„(2) ne smejo dajati v promet kot **predmeti** ali kot deli **predmetov**, če je njihova vsebnost večja od **0,001** % utežnega odstotka **v homogenem materialu, ki se ga**

ne da mehanično ločiti na različne materiale.“

Obrazložitev

Tu je primeren izraz "predmet" in ne "izdelek".

Po navedbah SCHERA, ki se sklicuje na nedavno raziskavo OECD, je vsebnost kemikalij PFOS v izdelkih od 0,001 % do 50 %. Zato standardni upravni prag 0,1 % za omejitve na tem mestu ni primeren. Da bi bila omejitev učinkovita, je treba prag znižati na 0,001 %. V skladu s pristopom, opredeljenim za omejitve nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi, se mora prag nanašati na homogene materiale.

Predlog spremembe 11
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 3, ALINEA 1
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

– svetlobno obstojne ali antirefleksne premaze v fotolitografskem postopku,

(a) svetlobno obstojne ali antirefleksne premaze v fotolitografskem postopku **do ... * pod pogojem, da se uporabljajo v nadzorovanih zaprtih sistemih v skladu z Direktivo Komisije 2001/59/ES¹,**

* štirih let po začetku veljavnosti te direktive

¹ **Direktiva Komisije 2001/59/ES z dne 6. avgusta 2001 o 28. prilagoditvi tehničnemu napredku Direktive Sveta 67/548/EGS o približevanju zakonov in drugih predpisov v zvezi z razvrščanjem, pakiranjem in označevanjem nevarnih snovi (UL L 225, 21.8.2001, str. 1).**

Obrazložitev

Proces nadomestitve PFOS v fotolitografiji bo v skladu s strategijo za zmanjšanje tveganj, ki so jo naročili pristojni organi Združenega kraljestva, trajal najmanj tri do štiri leta. Zato je primerno, da se določi jasen časovni okvir za opustitev njegove uporabe. Časovno odstopanje se lahko podaljša, če ni na razpolago drugih varnejših možnosti (glej predlog spremembe 17). Odstopanje se dovoli samo v primerih, kjer takšna uporaba poteka v nadzorovanih zaprtih sistemih, kot to določa Direktiva 2001/59.

Predlog spremembe 12
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 3, ALINEA 2
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

– industrijske fotografske premaze za film, papir ali tiskarske plošče,

(b) industrijske fotografske premaze za film, papir ali tiskarske plošče **do ... ***,

Obrazložitev

V skladu s strategijo za zmanjšanje tveganj, ki so jo naročili pristojni organi Združenega kraljestva, je bilo v zadnjih letih več kot 80 % uporabe PFOS uspešno nadomeščeno z varnejšimi snovmi. Glede na prihodnje tehnološke spremembe zaradi prehoda na digitalno fotografijo je primerno predvidevati, da se bo lahko preostala uporaba zamenjala v štirih letih.

Predlog spremembe 13
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 3, ALINEA 3
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

**– snovi, ki preprečujejo rosenje na *črtano*
oblogah iz kroma,**

Obrazložitev

PFOS in sorodne snovi se uporabljajo za naslednje glavne namene: dekorativno kromiranje, trdo kromiranje in kromiranje plastike. Uporaba PFOS v galvanski industriji je odgovorna za večino emisij v okolje. SCHER podpira njihovo omejitev. Uporaba za dekorativno kromiranje se lahko nadomesti tako, da se namesto Cr (VI) uporablja Cr (III), kar pomeni znatne prihranke operativnih stroškov, ko se pokrijejo začetni stroški. Uporaba PFOS za preprečevanje rosenja pri trdem kromiranju in kromiranju plastike se lahko nadomesti z mehanskimi opcijami za preprečevanje rosenja in boljšim izpustom zraka. Zato ni upravičenega razloga, da se izvzamejo obloge iz kroma.

Predlog spremembe 14
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 3, ALINEA 4
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

– hidravlične tekočine, ki se uporabljajo v letalstvu. *(c)* hidravlične tekočine, ki se uporabljajo v letalstvu, *do ... **,

* deset let po začetku veljavnosti te direktive

Obrazložitev

Trenutno ne obstajajo druge možnosti za PFOS in hidravlične tekočine. Omenjeno je bilo, da je proces potrditve komercialne uporabe nove tekočine v letalstvu trajal približno 10 let od njene zasnove do sedanje komercialne proizvodnje. Zato je primerno, da se odobri časovno odstopanje 10 let za njihovo opustitev in s tem zagotovi potreben čas za razvoj novih možnosti. Časovno odstopanje se lahko podaljša, če ni na razpolago drugih varnejših možnosti (glej predlog spremembe 17).

Predlog spremembe 15
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 3, ALINEA 5
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

– *pene za gašenje požarov,*

črtano

Obrazložitev

Pene za gašenje požarov, ki vsebujejo PFOS, predstavljajo večino izdelkov s to snovjo. PFOS se ne uporabljajo več v proizvodnji pen za gašenje požarov. Na voljo so varnejše možnosti brez organohalogenov. Na posvetovanju z zainteresiranimi stranmi o nacionalni prepovedi, ki je potekalo v Združenem kraljestvu leta 2005, so vse organizacije za gašenje požarov pozvale k takojšnjemu prenehanju njihove uporabe in njihovi varni odstranitvi. Zaradi zelo nevarnih lastnosti PFOS ni dopustno, da se na račun okolja in zdravja dovoli uporaba preostalih zalog, če so na voljo druge varnejše možnosti.

Predlog spremembe 16
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 3, ALINEA 6
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

– *nadzorovane zaprte sisteme, kjer je koncentracija PFOS, izpuščenih v okolje, manjša od 1µg na kg in kjer je količina teh izpustov manjša od 0,1 % utežnega odstotka PFOS, uporabljenih v sistemu.*

črtano

Obrazložitev

Specifikacije v predlogu Komisije o nadzorovanem zaprtem sistemu dovoljujejo izpuste in so zato v nasprotju s konceptom nadzorovanih zaprtih sistemov. Takšno izvzetje, še zlasti v tako nedoločeni splošni obliki, je nesprejemljivo in ga je zato treba črtati.

Predlog spremembe 17
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 3 A (novo)
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

3(a) Odstopanja iz odstavkov 3(a) in (c) se lahko podaljšajo za določeno časovno obdobje, če proizvajalci lahko dokažejo, da so vložili vse svoje napore v razvoj drugih varnejših možnosti ali procesov in da ti še niso na voljo.

Obrazložitev

Obstajati mora možnost za podaljšanje odstopanja za fotolitografijo in hidravlične tekočine v

letalstvu, če proizvajalci lahko dokažejo, da jim kljub naporom ni uspelo razviti drugih varnejših možnosti ali procesov. Takšno podaljšanje pa se ne sme odobriti za industrijske fotografske premaze, za katere je v glavnem že izdelana nadomestna snov.

Predlog spremembe 18
PRILOGA, TABELA, DESNI STOLPEC, TOČKA 3 B (novo)
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

(3b) Države članice sestavijo seznam uporabe PFOS v pripravkih ali predmetih ter sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi bodo zagotovile, da se ustavi odvajanje, emisije in uhajanje PFOS iz izdelkov na seznamu.

Obrazložitev

Ker se bo v REACH vključila samo priloga k Direktivi 76/796/EGS, je treba vse dodatne določbe o opustitvi uporabe PFOS vključiti v prilogo.

PFOS so prišli na tržišče v sedemdesetih letih. Leta 2000 se je v EU uporabilo približno 500 ton PFOS. Sedanja uporaba se je občutno zmanjšala in znaša približno 12 ton letno. Tako imenovane nekdanje uporabe – ki pa dejansko še vedno obstajajo – bi lahko predstavljale največji vir emisij. Da bi preprečili širjenje PFOS iz teh izdelkov v okolje, morajo države članice sestaviti seznam vseh izdelkov, ki vsebujejo PFOS, in sprejeti potrebne ukrepe, s katerimi bodo preprečile njihovo nadaljnje širjenje v okolje.

Predlog spremembe 19
PRILOGA, TABELA, NOV VNOS
Priloga I, točka XX (Direktiva 76/769/EGS)

levi stolpec:

"[XXa]. Perfluorooktanojska kislina C₇F₁₅COX (X = OH, kovinska sol, halogenid, amid in drugi derivati, vključno s polimeri)

desni stolpec:

(1) Se ne smejo dajati v promet in se ne smejo uporabljati niti kot snov niti kot sestavni del pripravkov, če je njihova vsebnost večja od 0,001 % utežnega odstotka, po ... (*).

(2) Se ne smejo dajati v promet kot predmeti ali kot deli predmetov, če je njihova vsebnost večja od 0,001 %

utežnega odstotka v homogenem materialu, ki se ga ne da mehanično ločiti na različne materiale, po ...*.

(3) Proizvajalci lahko zahtevajo odstopanje od odstavkov 1 in 2 v ...**.
Odstopanje se odobri za uporabe bistvenega pomena za določeno časovno obdobje, ki se določi za vsak primer posebej, če proizvajalci lahko dokažejo, da so vložili vse svoje napore v razvoj drugih varnejših možnosti ali procesov in da ti še niso na voljo.

(4) Države članice sestavijo seznam uporabe PFOS v pripravkih ali predmetih ter sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi bodo zagotovile, da se ustavi odvajanje, emisije in uhajanje PFOS iz izdelkov na seznamu.

* treh letih od začetka veljavnosti te direktive

** 18 mesecih od začetka veljavnosti te direktive

Obrazložitev

Ameriška Agencija za varovanje okolja (EPA) je ugotovila, da perfluorooktanojska kislina (PFOA) in njene soli predstavljajo podobno nevarnost zaradi analogne strukture kot pri PFOS. PFOA, kateri je močno izpostavljeno celotno prebivalstvo, je odporna, bioakumulativna in strupena. Zato se omejitve ne smejo več prelagati. Predlaga se mehanizem, na podlagi katerega lahko industrija zahteva časovno omejena odstopanja za uporabe bistvenega pomena, za katere se niso našle druge možnosti. Države članice morajo sestaviti sezname vseh izdelkov, ki vsebujejo PFOA, in sprejeti potrebne ukrepe, s katerimi bodo preprečile, da bi se iz teh izdelkov še naprej širila v okolje.

OBRAZLOŽITEV

"Vsako znanstveno delo je nepopolno ne glede na to, ali temelji na opazovanju ali na poskusih. Vsako znanstveno delo se z napredkom znanja lahko ovrže ali spremeni. To pa nam še ne dopušča, da prezremo znanje, ki ga že imamo, ali da preložimo ukrepe, ki bi se lahko nekega dne izkazali za potrebne."

Sir Austin Bradford Hill, Razprave Kraljeve družbe za medicino, 1965

Uvod

Večina od nas se zaveda številnih problemov v zvezi s kemijo klora. Kemija klora združuje snovi, kot so DDT, PCB in CFC, ki so povzročile ogromno škodo v okolju. Čeprav so problemi v zvezi s temi snovmi postali znani že v šestdesetih letih z objavo knjige Rachel Carson "Nema pomlad", pa so bila potrebna še desetletja, preden so jih prepovedali v osemdesetih in devetdesetih letih. Kljub temu pa so zaradi svoje obstojnosti še vedno prisotne in onesnažujejo okolje, prehransko verigo ter naš organizem ali povzročajo poškodbe ozonske plasti in prispevajo k podnebnim spremembam. Veliko ljudi meni, da je tovrstna industrijska kemija problem preteklosti.

Perfluorooktan sulfonati (PFOS), ki so predmet predloga Komisije, predstavljajo relativno novo vrsto perfluoriranih sestavin. So primer nenadzorovanega nadaljevanja poskusov z obstojnimi kemikalijami kljub "izkušnji s klorom".

PFOS predstavljajo dvojen neuspeh: neuspešnost sedanje zakonodaje o kemikalijah, da bi zaščitila zdravje ljudi in okolje, ter dejstvo, da se iz preteklih izkušenj nismo ničesar naučili..

Perfluorirane sestavine in neuspešnost zakonodaje o kemikalijah

Perfluorirane sestavine se veliko uporabljajo v izdelkih za široko potrošnjo in industriji zaradi njihove odpornosti in odbojnih lastnosti. Verjetno so najbolj znane po materialih ali blagovnih znamkah, kot sta Teflon ali Gore-Tex. PFOS so bili glavna sestavina zaščite tkanin Scotchguard, ki jo je izdelovalo podjetje 3 M za zaščito oblačil pred madeži.

Po mnenju Znanstvenega odbora za zdravstvena in okoljska tveganja (SCHER) so PFOS zelo obstojni, zelo bioakumulativni in strupeni. PFOS, ki so se začeli proizvajati v sedemdesetih letih, so postali vsepovsod prisotni onesnaževalci. Našli so jih v velikem številu živalskih vrst po celem svetu – od polarnih medvedov do albatrosov, od Arktike do srednjega Tihega oceana. So tudi splošni onesnaževalci za ljudi – najverjetneje ima vsak od nas v svojem telesu PFOS. Analize krvi, ki jih je opravil WWF (Svetovni sklad za naravo) leta 2004 pri 47 osebah iz 17 držav, vključno pri 39 poslancih Evropskega parlamenta, so pokazale, da je imelo vseh 47 testiranih oseb v sebi PFOS in druge perfluorirane sestavine.

Okuženost velikega števila živalskih vrst in tudi človeka ter zaskrbljujoči toksikološki podatki so vodilno podjetje na svetovnem trgu 3M privedli do tega, da so leta 2000 PFOS prostovoljno umaknili iz proizvodnje.

Z drugimi besedami rečeno, PFOS desetletja niso bili pravno urejeni, dokler ni bila storjena nepopravljiva škoda: splošna okuženost s snovjo, ki je zelo obstojna, zelo bioakumulativna in strupena.

Perfluorirane sestavine in dejstvo, da se iz preteklih izkušenj nismo ničesar naučili

Fluor je eden od treh halogenov v periodičnem sistemu. Ostala dva sta brom in klor. Skupne imajo zelo specifične lastnosti. Vsi so zelo reaktivni, ko pa se spojijo z ogljikovim atomom, postanejo njihove molekule obstojnejše in v številnih primerih tudi bolj bioakumulativne in strupene. Spojina ogljika in fluora je namreč najobstojnejša spojina, ki je poznana v organski kemiji, zaradi česar so nekatere perfluorirane sestavine, kot so PFOS, praktično neuničljive.

Lahko bi si mislili, da se je kemična industrija iz obsežne škode, ki so jo povzročile in jo povzročajo klorirane organske sestavine v okolju, nečesa naučila in da ne bo uporabljala

organske kemije broma in fluora. Na žalost je ravno nasprotno. Proizvodnja perfluoriranih sestavin se je začela v sedemdesetih letih in se je nato znatno povečala, medtem ko se je proizvodnja glavnih kloriranih sestavin postopno opuščala.

Zaostajajoča zakonodaja

Medtem ko je povsem običajno, da regulativa zaostaja in največkrat samo omejuje uporabo snovi, ki se že opuščajo, to še zlasti velja za PFOS. V tem primeru je bilo vodilno podjetje na svetovnem trgu, ki se je zavedlo, da PFOS predstavljajo vedno večje tveganje, in se je za to leta 2000 odločilo, da bo ustavilo njihovo več kot dvajsetletno proizvodnjo. Pristojni organi Združenega kraljestva so takšen ukrep sprejeli tudi v EU in so leta 2004 izdali uradno obvestilo o nacionalni opustitvi večine preostalih uporab. Komisija je zakonodajni predlog pripravila šele konec leta 2005. Vendar pa Komisija v nasprotju z osnutkom nacionalne prepovedi Združenega kraljestva samo predlaga, da se omejijo stare uporabe – ki ne obstajajo več – in da se za obstoječe uporabe odobri neomejeno odstopanje.

In medtem ko je podjetje 3M opustilo tudi uporabo perfluorooktanojske kisline (PFOA), snovi, ki predstavlja podobno nevarnost zaradi analogne strukture kot pri PFOS, se ameriška Agencija za varovanje okolja (EPA) ukvarja z neskončnimi raziskavami te snovi, Komisija pa je ne vključi v svoj predlog.

Vaš poročevalec predlaga, da se predlog Komisije okrepi z naslednjimi spremembami:

- 1) **Nižji prag za opustitev:** Po navedbah SCHERA je vsebnost kemikalij PFOS v izdelkih od 0,001 % do 50 %. Zato standardni upravni prag 0,1 % za omejitve, kot ga predlaga Komisija, ni primeren za PFOS. Da bi bila omejitev učinkovita, je treba prag znižati na 0,001 %.
- 2) **Črtanje treh izvzetij:**
  - a. Obloge iz kroma: Po navedbah SCHERA uporaba PFOS v oblogah iz kroma predstavlja zdaleč največji vir emisij PFOS v okolje. Pri nekaterih oblogah iz kroma se lahko PFOS nadomestijo tako, da se namesto Cr (VI) uporablja Cr (III), kar pomeni znaten prihranek stroškov. Pri drugih oblogah iz kroma se lahko PFOS nadomestijo z mehanskimi opcijami za preprečevanje rosenja in boljšim izpustom zraka. Zato ni upravičenega razloga, da se izvzamejo obloge iz kroma.
  - b. Pene za gašenje požarov: Pene za gašenje požarov, ki vsebujejo PFOS, predstavljajo večino izdelkov s to snovjo. PFOS se ne uporabljajo več v proizvodnji pen za gašenje požarov. Na voljo so varnejše možnosti brez organohalogenov. Zaradi zelo nevarnih lastnosti PFOS ni dopustno, da se dovoli uporaba preostalih zalog, če so na voljo druge varnejše možnosti.
  - c. Nadzorovani zaprti sistemi: Specifikacije v predlogu Komisije o nadzorovanem zaprtem sistemu dovoljujejo izpuste in so zato v nasprotju s konceptom nadzorovanih zaprtih sistemov. Takšno izvzetje, še zlasti v tako nedoločeni splošni obliki, je nesprejemljivo.
- 3) **Časovna omejitev preostalih treh izvzetij z možnostjo podaljšanja odstopanja za dve uporabi:** Odstopanja od opustitve se odobrijo samo za določeno časovno obdobje, da se spodbudi iskanje nadomestnih snovi. Časovne omejitve se določi za

vsak primer posebej. Za dve uporabi je upravičeno dovoliti podaljšanje časovnega obdobja, če proizvajalci lahko dokažejo, da so vložili vse svoje napore v razvoj drugih varnejših možnosti ali procesov in da ti še niso na voljo.

- a. Fotolitografija: Po ocenah študij bo proces nadomestitve PFOS v fotolitografiji trajal najmanj 3 do 4 leta. Zato je primerno, da se določi časovni okvir štirih let za opustitev njihove uporabe z možnostjo podaljšanja tega odstopanja, kot je opisano zgoraj. Odstopanje se dovoli samo v primerih, kjer takšna uporaba poteka v nadzorovanih zaprtih sistemih, kot to določa zakonodaja Skupnosti o kemikalijah.
  - b. Industrijski fotografski premazi: V zadnjih letih je bilo več kot 80 % uporabe PFOS za te namene uspešno nadomeščeno z varnejšimi snovmi. Glede na prihodnje tehnološke spremembe zaradi prehoda na digitalno fotografijo je primerno predvideti, da se bo lahko preostala uporaba zamenjala v štirih letih.
  - c. Hidravlične tekočine, ki se uporabljajo v letalstvu: Trenutno ne obstajajo druge možnosti za PFOS in hidravlične tekočine. Proces potrditve komercialne uporabe nove tekočine v letalstvu je trajal približno 10 let. Zato je primerno, da se odobri časovno odstopanje 10 let za njihovo opustitev z možnostjo podaljšanja (glej zgoraj) in s tem zagotovi potreben čas za razvoj novih možnosti.
- 4) **Seznam izdelkov v uporabi, ki vsebujejo PFOS**: Glede na znaten upad proizvodnje PFOS po letu 2000 bi nekdanje uporabe – ki pa dejansko še vedno obstajajo – lahko predstavljale največji vir emisij. Da bi preprečili širjenje PFOS iz teh izdelkov v okolje, morajo države članice sestaviti seznam vseh izdelkov, ki vsebujejo PFOS, in sprejeti potrebne ukrepe, s katerimi bodo preprečile njihovo nadaljnje širjenje v okolje.
- 5) **Razširitev opustitve na PFOA**: Perfluorooktanojska kislina (PFOA) in njene soli predstavljajo podobno nevarnost zaradi analogne strukture kot pri PFOS. Ocena, ki jo je izdelala ameriška Agencija za varovanje okolja (EPA) leta 2002, je pokazala na možen obstoj systemske toksičnosti in kancerogenosti, iz podatkov o analizah krvi pa izhaja velika izpostavljenost celotnega prebivalstva tem snovem. Številne študije so pokazale, da so PFOA in njene soli tudi zelo obstojne v okolju in človeškem telesu. Ta direktiva mora zato predvideti tudi opustitev uporabe PFOA in njenih soli v treh letih po začetku veljavnosti. Proizvajalcem se na podlagi prošnje, ki jo morajo predložiti v roku 18 mesecev, lahko odobri odstopanje za uporabe bistvenega pomena, če lahko dokažejo, da so vložili vse svoje napore v razvoj drugih varnejših možnosti ali procesov in da ti še niso na voljo. Države članice morajo enako, kot je predvideno za PFOS, sestaviti tudi sezname vseh izdelkov, ki vsebujejo PFOA, in sprejeti potrebne ukrepe, s katerimi bodo preprečile, da bi se iz teh izdelkov še naprej širila v okolje.

Končne opombe

Na trgu je na stotine perfluoriranih sestavin. Uporabljajo se zaradi svojih specifičnih lastnosti, zato je zelo verjetno, da kažejo vsaj eno od nevarnih lastnosti PFOS in PFOA. Vključitev teh snovi v direktivo presega pristojnosti in vlogo poročevalca, še posebej v luči dejstva, da bo kmalu začela veljati nova kmetijska zakonodaja REACH. Na žalost se poročevalec boji, da bo glede na relativno majhno količino večine perfluoriranih sestavin in glede na politične kompromise v zvezi z REACH trajalo še dolgo časa, preden bo lahko REACH zaščitil zdravje

ljudi in okolje pred drugimi perfluoriranimi sestavinami, razen če se proti njim ne bodo sprejeli posebni ukrepi.